

การบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในทัศนะของครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี

THE ATTITUDE OF THE TEACHER TOWARDS ACADEMIC ADMINISTRATION
OF THE PRINCIPALS UNDER THE OFFICE OF PRACHIN BURI
EDUCATIONAL SERVICE AREA

สมคิด มานะคิด สุวรรณา โชติสุกานต์ และอรรสา จรุงธรรม
Somkid Manakid, Suwanna Chotisukan, and Orasa Charoontham

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในทัศนะของครูสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี โดยภาพรวมและรายด้าน 2) เพื่อเปรียบเทียบทัศนะของครูในการบริหารโรงเรียนจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานและขนาดโรงเรียน ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี จำนวน 359 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ คือแบบสอบถาม ที่มีความเชื่อมั่นเท่ากับ .956 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t - test และค่า F-test

ผลการวิเคราะห์การบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ในทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี โดยภาพรวมปฏิบัติในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายด้านพบว่า มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสูงสุด คือ ด้านจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในระดับมาก และมีความคิดเห็นการบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนต่ำสุด คือ ด้านนิเทศการเรียนการสอน ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาตามขนาดของโรงเรียน พบว่า ครูที่ปฏิบัติการสอนที่โรงเรียนขนาดเล็ก มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวมในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า ครูที่ปฏิบัติการสอนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสูงสุด คือ ด้านจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในระดับมากและมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนต่ำสุด คือ ด้านนิเทศการเรียนการสอนในระดับมาก

ครูที่ปฏิบัติการสอนที่โรงเรียนขนาดกลาง มีความคิดเห็นการบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวม ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า ครูที่ปฏิบัติการสอนมีความคิดเห็นการบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสูงสุด คือ ด้านหลักสูตร ในระดับมาก และมีความคิดเห็น การบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนต่ำสุด คือ ด้านนิเทศการเรียนการสอน ในระดับมาก

ครูที่ปฏิบัติการสอนที่โรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นการบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวม ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า ครูที่ปฏิบัติการสอนมีความคิดเห็นการบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสูงสุด คือ ด้านจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในระดับมาก และมีความคิดเห็นการบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนต่ำสุด คือ ด้านนิเทศการเรียนการสอน ในระดับมาก

การเปรียบเทียบทัศนคติของครูในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามเพศ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประสบการณ์ในการทำงาน วุฒิการศึกษา และขนาดโรงเรียน พบว่า ครูมีความคิดเห็นในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามเพศ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม และประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้น วุฒิการศึกษา และขนาดของโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study the attitude of teachers towards academic administration of the principals under the office of Prachin Buri educational service area and 2) to compare the attitude of teachers toward the school administration which classified by experiences and school size. The population of this research were 359 respondents and the tool used to collect data was a questionnaire with a reliability of .956. Statistics used to analyze the data were percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test and Scheffe's method.

The findings were as follows :

1. The research samples were 359 teachers, classified by school size; small size consisted of 81 persons (22.60%), medium size consisted of 107 persons (29.80%) and large size consisted of 171 persons (47.63%). The samples who had working experience more than 27 years were 209 persons (58.21%).

2. The attitude of teachers towards academic administration of the principals under the office of Prachin Buri educational service area, as a whole, were at a high level and each aspect from the highest to the lowest was teaching and learning activities and instructional supervision respectively.

3. The comparative analysis showed that the samples who were differences in working experience genders and status had no significant differences in the attitude, except for educational qualifications and school sizes which had significant difference at a level of .05.

คำสำคัญ

การบริหารงานด้านวิชาการ

ความสำคัญของปัญหา

ในทุกประเทศ ยอมรับกันว่าเด็กเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุด ความรู้ ความสามารถ ของเด็กจะเป็นตัวกำหนดอนาคตของประเทศได้เป็นอย่างดี เด็กที่เจริญเติบโตเป็นพลเมืองที่มีการศึกษาย่อมได้เปรียบในการแข่งขันเสมอ ไม่ว่าจะเป็นการแข่งขันด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านการเมืองและเทคโนโลยี ดังนั้น การจัดการศึกษาจึงเป็นการพัฒนาคน ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศ คนที่ได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสมจะเป็นกำลังที่มีคุณภาพและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและประเทศชาติ รัฐบาลได้ให้ความสำคัญของการจัดการศึกษามากขึ้นจากบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และจากพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้มีการพัฒนาการศึกษาให้ ปวงชนชาวไทยได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพและมาตรฐานสูงขึ้นอย่างกว้างขวางทั่วถึงและเป็นธรรมโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2540: 14) นอกจากนี้การศึกษายังเป็นกลไกและกระบวนการสำคัญในการอบรม กลุ่มคนให้บุคลากรของชาติมีความรู้ ความสามารถ ความชาญฉลาด เป็นคนดี คนเก่ง พร้อมทั้งจะเป็นรากฐานของชีวิตให้ก้าวไปอยู่ในสังคมและโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากความสำคัญของการศึกษาดังกล่าว ทุกประเทศจึงต่างเร่งพัฒนาการศึกษาให้มีมาตรฐาน และเกิดคุณภาพสูงสุดเพื่อให้บุคลากรได้นำพาประเทศชาติให้เกิดความแข็งแกร่งทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองอย่างถาวรตลอดไป (กลีน สระทองเนียม, 2543: 3)

การจัดการศึกษาของประเทศไทยในระยะเวลาที่ผ่านมาต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน กล่าวได้ว่าประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสำเร็จของการขยายการศึกษาเชิงปริมาณได้แก่ ขยายพื้นที่ก่อสร้างอาคาร การจัดซื้อครุภัณฑ์ แต่ในด้านคุณภาพการศึกษากลับพบว่า กำลังเป็นจุดวิกฤติของระบบการศึกษาไทย กล่าวคือในด้านคุณภาพของครูและทรัพยากรที่ใช้ในการเรียนการสอนนั้น พบว่าครูผู้สอนทุกระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา มีคุณภาพต่ำกว่า แต่ก่อน (กรมวิชาการ, 2542: 5) นอกจากนี้ยังพบสภาพปัญหาต่างๆ ที่เป็นอุปสรรคในการจัดการศึกษาของประเทศคือ

1. ความครอบคลุมและความเสมอภาคในโอกาส ปัจจุบันมีเด็กออกจากระบบโรงเรียนโดยไม่จบ ชั้นประถมศึกษา ประมาณร้อยละ 15 หรือประมาณ 4 แสนคน ทั้งๆ ที่เป็นการศึกษาภาคบังคับ กลุ่มเด็กเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นผู้ด้อยโอกาส คือผู้ยากจนในชนบทห่างไกล ในเมืองใหญ่ และผู้พิการ นอกจากนี้ยังมีประเด็นความไม่เสมอภาคในโอกาสของกลุ่มเป้าหมายต่างๆ อีก เช่น เด็กในจังหวัดภาคใต้และภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีอัตราการเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาต่ำกว่าเด็กในภาคกลางและภาคเหนือ ส่วนระดับอุดมศึกษาพบว่า ผู้มาจากครอบครัวเกษตรกรเข้าศึกษาได้เพียงร้อยละ 11 ในขณะที่ร้อยละ 50 มาจากครอบครัวพ่อค้า นักธุรกิจ ทั้งๆ ที่ประชากรกลุ่มนี้มีเพียงร้อยละ 9 และประชากรเกษตรกรมีถึงร้อยละ 70 ของประชากรทั้งหมดของประเทศ (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2544: 4)

2. สภาพปัญหาทางด้านคุณภาพของการจัดการการศึกษาคุณภาพ การศึกษาเป็นประเด็นวิกฤติที่ต้องเร่งแก้ไข เพราะมีผู้สำเร็จเพิ่มมากขึ้น แต่ยังไม่มีความรู้ที่พึงประสงค์ไม่ว่าจะเป็นความสามารถในการเรียนรู้การคิดวิเคราะห์ การสร้างความรู้ การมีค่านิยมและพฤติกรรมที่เหมาะสมใน

โลกการทำงาน เช่น การทำงานเป็นทีม ความสามารถด้านภาษาอังกฤษและคอมพิวเตอร์สำหรับการเผชิญกับโลกยุคการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว ระบบเศรษฐกิจและสังคมบนฐานความรู้ นอกจากนี้ยังมีปัญหาในเรื่องความอ่อนด้อยในด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้สำเร็จการศึกษาระดับต่างๆ (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2544: 5)

3. การบริหารและการจัดการ เป็นปัญหาสำคัญที่ทำให้การจัดการศึกษาไม่บรรลุผล

4. การจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษา ประเทศไทยลงทุนเพื่อการศึกษาประมาณ ร้อยละ 4 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ซึ่งไม่น้อยนักเมื่อเปรียบเทียบกับอีกหลายประเทศ เช่น ญี่ปุ่นหรือเกาหลี แต่การบริหารงบประมาณยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ด้วยสายบังคับบัญชาหลายระดับ การบริหารแบบรวมศูนย์อำนาจที่ส่วนกลาง ทำให้งบประมาณที่จัดสรรไปถึงผู้เรียนน้อย เพราะไปสิ้นเปลืองอยู่ที่การบริหารงานในระดับต่างๆ โดยไม่จำเป็น นอกจากนี้การจัดสรรงบประมาณยังไม่สามารถกระจายไปยังสถานศึกษาต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมซึ่งนับเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้คุณภาพสถานศึกษาแตกต่างกันไปด้วย (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2544: 10)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวจึงสรุปได้ว่า มีความจำเป็นต้องมีการปฏิรูปการศึกษาเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะคุณภาพของผู้เรียนที่ได้มาตรฐานสูงในระดับสากล เพื่อให้สามารถเผชิญปัญหาและการเปลี่ยนแปลง ดำรงตนในสังคมได้อย่างมีความสุขและร่วมรับผิดชอบพัฒนาชุมชน ประเทศชาติและสังคมโลก การจัดการศึกษาที่เป็นอยู่ในปัจจุบันยังไม่สามารถสนองความต้องการในการพัฒนาบุคคล ชุมชน ท้องถิ่น และประเทศ ซึ่งกำลังเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วได้ดีเท่าที่ควร การศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนต้องมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542: 1)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบต่อการจัดการศึกษา ในระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น ได้พยายามยกระดับมาตรฐานการศึกษาให้สูงขึ้นโดยตลอดและมีความเชื่อประการหนึ่งว่าหากการบริหารโรงเรียนมีแนวทางการจัดการศึกษาที่ดีหรือมีมาตรฐานแล้วย่อมจะช่วยให้การเรียน การสอน การดำเนินงานด้านอื่นๆ ในโรงเรียนมีประสิทธิภาพและคุณภาพ นักเรียนจะได้รับการพัฒนาสู่มาตรฐานตามลำดับเช่นเดียวกันในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งมีโรงเรียนอยู่ทั้งหมด 280 โรงเรียน ข้าราชการครู 3,232 คน (สำนักงานเขตการศึกษาปราจีนบุรี, 2549: 4) โดยภาพรวมแล้วผลการจัดการศึกษายังอยู่ในระดับที่น่าพอใจ ดังจะเห็นได้จากรายงานผลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2548 ของหน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี, 2549: 13-14) โรงเรียนที่ได้ทำการประเมินผล 215 โรงเรียน จำนวนนักเรียน 3,115 คน พบว่า กลุ่มทักษะภาษาไทย ได้คะแนนร้อยละ 73.23 กลุ่มทักษะคณิตศาสตร์ ร้อยละ 57.41 กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ร้อยละ 72.81 กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ร้อยละ 76.23 กลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพ ร้อยละ 80.57 และกลุ่มประสบการณ์พิเศษ ร้อยละ 59.76 จะเห็นได้ว่ามีบางกลุ่มประสบการณ์มีระดับผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์น่าพอใจ แต่บางกลุ่มประสบการณ์มีระดับผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ที่ยังไม่น่าพอใจ ตามเกณฑ์ ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำหนดไว้

จากปัญหาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้นนับว่าเป็นปัญหาสำคัญที่ควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขโดยด่วน ทั้งนี้ เพราะบทบาทในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ การดำเนินการวางแผนและการจัดระบบงาน การบริหารงานเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดหาอุปกรณ์การเรียนการสอน การนิเทศ การประเมินผลการพัฒนาการเรียนการสอน ในโรงเรียนให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ล้วนแต่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้งสิ้น (กรมวิชาการ, 2542: 128)

นอกจากความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการพัฒนาประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นตามแผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540 - 2544) ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และได้มีจุดเน้นที่สำคัญเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาคือการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาบุคลากรและการปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโดยการกำหนด กรอบการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นนโยบาย 4 ประกัน คือประกันโอกาสทางการศึกษา โดยมุ่งเน้นให้เด็กมีโอกาสเรียนอย่างทั่วถึงและอยู่ในระบบจนจบชั้นประถมศึกษา รวมทั้งส่งเสริมให้ศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น การประกันประสิทธิภาพทางการศึกษา มุ่งเน้นให้มีการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด การประกันคุณภาพทางการศึกษา มุ่งเน้นให้มีการพัฒนาเพื่อนำไปสู่ความมีมาตรฐานที่ทัดเทียมกัน การประกันความปลอดภัยมุ่งเน้นการดูแลปกป้องคุ้มครองนักเรียนให้มีความปลอดภัยทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจในฐานะที่ผู้วิจัยดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งมีหน้าที่ที่จะต้องพัฒนาคุณภาพการศึกษาของจังหวัดให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น จึงสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมการบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ในทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ว่าอยู่ในระดับใด เพื่อจะเป็นข้อมูลในการวางแผนปรับปรุงพัฒนาการบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหาร โรงเรียนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทุกระดับใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาให้ความช่วยเหลือ พัฒนางานการศึกษาของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของจังหวัดปราจีนบุรีต่อไป

โจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย

ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันและทำงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันจะมีทัศนะต่อพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ต่างกัน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ในทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี

2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะของครูในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนตามประสบการณ์ในการทำงานของครู และขนาดโรงเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาพฤติกรรมการบริหารงานด้านวิชาการ ของผู้บริหารโรงเรียนในทักษะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ปีการศึกษา 2550 จำนวน 3,454 คน และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1967: 886-887) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 359 คน คือ โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 81 คน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 107 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 171 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามทักษะของครูเกี่ยวกับพฤติกรรมในการบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน คือ ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน และการบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ในทักษะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในทักษะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบสมมติฐาน เปรียบเทียบพฤติกรรม การบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในทักษะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี จำแนก ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดโรงเรียน ใช้การวิเคราะห์ทดสอบค่า t-test Independent และค่า F-test และเมื่อพบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของตัวแปร ใช้วิธีทดสอบหาค่าความแตกต่างเป็นรายคู่ของเซฟเฟ (Scheffe's Test)

ผลการวิจัย

ผลการศึกษา การบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ในทักษะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี สามารถนำมาสรุปได้ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างครูที่ปฏิบัติการสอน จำนวน 359 คน แยกเป็นขนาดของโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 22.60 ขนาดกลาง จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 29.80 และขนาดใหญ่ จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 47.60 เมื่อพิจารณาตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประสบการณ์การทำงาน 27 ปีขึ้นไป จำนวน 209 คน คิดเป็นร้อยละ 58.20 แยกเป็นขนาดของโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 14.80 ขนาดกลาง จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 20.90 และขนาดใหญ่ จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 22.60 และประสบการณ์ในการทำงาน 1-26 ปี จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 41.80 แยกเป็นขนาดของโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 7.80 ขนาดกลาง จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 8.90 และขนาดใหญ่ จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 25.10

เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ในทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า การบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ในทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี โดยภาพรวมในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า ครูที่ปฏิบัติ การสอนมีความคิดเห็นการบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสูงสุด คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ในระดับมาก และมีความคิดเห็นการบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนต่ำสุด คือ ด้านการนิเทศการเรียนการสอนในระดับมาก

เมื่อพิจารณาตามขนาดของโรงเรียน พบว่า ครูที่ปฏิบัติการสอนที่โรงเรียนขนาดเล็ก มีความคิดเห็นการบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวม ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า ครูที่ปฏิบัติการสอนมีความคิดเห็นการบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสูงสุด คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ในระดับมาก และมีความคิดเห็นการบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนต่ำสุด คือ ด้านการนิเทศการเรียนการสอนในระดับมาก

ครูที่ปฏิบัติการสอนที่โรงเรียนขนาดกลาง มีความคิดเห็นการบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวม ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า ครูที่ปฏิบัติการสอนมีความคิดเห็น การบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสูงสุด คือ ด้านหลักสูตร ในระดับมาก และมีความคิดเห็น การบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนต่ำสุด คือ ด้านการนิเทศ การเรียนการสอน ในระดับมาก

ครูที่ปฏิบัติการสอนที่โรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นการบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวม ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า ครูที่ปฏิบัติการสอนมีความคิดเห็น การบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสูงสุด คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ในระดับมาก และมีความคิดเห็นการบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนต่ำสุด คือ ด้านการนิเทศ การเรียนการสอนในระดับมาก

การเปรียบเทียบทัศนะของครูในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดโรงเรียน พบว่า ครูมีความคิดเห็นในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ขนาดของโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการวัดผลและประเมินผล

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์การบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ในทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี โดยภาพรวม ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูที่ปฏิบัติการสอน ในโรงเรียนมีความคิดในเรื่องการบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารอยู่ในระดับมากไม่ จะเป็นเรื่องของการบริหารด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการเรียนการสอนรวมถึงด้านการวัดผลและประเมินผล ผู้บริหารมีบทบาทหน้าที่ในการบริหารจัดการทางวิชาการอย่างเป็นระบบ มีมาตรฐานที่ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธนัญชัย สายสุด (2545) ได้ศึกษา

เรื่อง การปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า การปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี โดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวันเพ็ญ บุรีสูงเนิน (2542: 31) ได้กล่าวว่า การบริหารโรงเรียนประถมศึกษานั้นเป็น การดำเนินการวางแผนการจัดระบบงานในโรงเรียน โดยผู้บริหารโรงเรียนเป็นหลักสามารถบริหารโรงเรียนและพัฒนาเยาวชนให้มีคุณภาพตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาปราจีนบุรี มีบทบาทหน้าที่ในการเป็นผู้นำที่ดีในการบริหารงานวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของรัตนศักดิ์ มณีรัตน์ (2540: 21) ได้กล่าวสรุปว่า บทบาทหน้าที่ของผู้นำเป็นการแสดง พฤติกรรมของผู้นำอันเป็นที่คาดหวังของผู้ตามและเป็นที่ต้องการของกลุ่ม ซึ่งขึ้นอยู่กับเป้าหมายและ วัฒนธรรมที่ปฏิบัติอยู่ในสังคมนั้นๆ ผู้บริหารโรงเรียน ในฐานะที่เป็นผู้นำของโรงเรียนจะต้องมีความ รับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานด้านต่างๆ ในโรงเรียนโดยเฉพาะผู้บริหารจะต้องแสดงบทบาทในฐานะ ผู้นำทางวิชาการ เพื่อเสริมสร้างงานวิชาการของโรงเรียนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น ซึ่งไม่สอดคล้องกับ งานวิจัยของพิชิต เย็นทรง (2537) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาค 2 พบว่าครูและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาปฏิบัติงานทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า ครูที่ปฏิบัติการสอนมี ความคิดเห็นการบริหารงาน ด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสูงสุด คือ ด้านการจัดการเรียนการสอนในระดับมาก ทั้งนี้แสดงให้เห็น ว่าผู้บริหารโรงเรียนมีการพัฒนาวางแผนทางวิชาการ ให้ความสำคัญในเรื่องของการรับฟังความคิดเห็นของครู ในการจัดชั้นเรียน จัดครูสอนและจัดตารางการสอนให้เหมาะสมและสัดส่วนเพียงพอ ต่อเด็ก เพื่อเป็นการสร้างคุณภาพ ทางการศึกษาให้กับเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมถึงมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูใช้ห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนในการสอน และมีการส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนตรงตามหลักสูตรและสภาพของท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสามารถ รักษาศิลป์ (2544) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนประถม ในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก และมีความคิดเห็น การบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนต่ำสุด คือ ด้านการนิเทศการเรียนการสอน ในระดับ มาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสามารถ รักษาศิลป์ (2544) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของ ผู้บริหารโรงเรียนประถมในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน สำนักงานการ ประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ด้านการนิเทศการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก แต่ใน ขณะเดียวกันก็ถือว่าด้านการนิเทศการเรียนการสอนเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ซึ่งทั้งนี้อาจเป็น เพราะครูปฏิบัติการสอนในโรงเรียนมีความคิดเห็นการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารในเรื่องของการ จัดระบบการนิเทศภายในของโรงเรียน รวมถึงการให้ครูไปสังเกตการณ์สอนและการดูงานการสอน ของครูในโรงเรียนและอื่นๆ ยังไม่เหมาะสมเท่าที่ควร ควรมีการจัดการศึกษาดูงานนอกสถานที่เพื่อ เป็นการสร้างเครือข่ายของโรงเรียนเพื่อเสริมคุณภาพทางการศึกษาและเป็นการเชื่อมสายสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียน เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนรินทร์ พูลสวัสดิ์ (2544) ได้ศึกษาการ บริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี

พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการคือ นิเทศการสอน อาจกล่าว ได้ว่า ลักษณะของผู้บริหารที่ดีต้องมีวิสัยทัศน์การมองโลกอย่างกว้างไกล ยอมรับความคิดเห็นใหม่ๆ สามารถตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องรวดเร็ว รอบคอบทันต่อสถานการณ์ โดยมีเป้าหมายในการทำงานมุ่งมั่นที่จะพัฒนาองค์กรให้สู่ความเป็นเลิศ มีคุณธรรมจริยธรรมและมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถจูงใจให้บุคลากรในองค์กรรักและศรัทธาทั้งต่อตัวผู้บริหารและมีความจงรักภักดีต่อองค์กร พร้อมใจกันทำงานเพื่อองค์กร เป็นต้น

การเปรียบเทียบทัศนคติของครูในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดโรงเรียน พบว่า ครูมีความคิดเห็นในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันและทำงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันจะมีทัศนคติต่อพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ต่างกันซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของธัญชัย สายสุด (2545) ได้ศึกษาเรื่องการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารโรงเรียนต่างกัน มีระดับการปฏิบัติงานวิชาการโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่มี ประสบการณ์ในการทำงานที่ต่างกันมีความคิดเห็นในเรื่องการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปราโมทย์ ศรีสมบัติ (2540) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานด้านงานวิชาการของผู้บริหารงานประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดตรัง พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารงานโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกันไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ขนาดของโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันและทำงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันจะมีทัศนคติต่อพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูผู้ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่มีขนาดของโรงเรียนต่างกันมีความคิดเห็นในการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน ขนาดของโรงเรียนที่ต่างกัน ซึ่งโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่จะมีคนที่ปฏิบัติการสอนแตกต่างกันออกไปซึ่งต่างคนต่างจะมีมุมมอง หลักการแตกต่างกัน ซึ่งขนาดของโรงเรียนที่ต่างกันจะทำให้ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนมีความคิดอ่านแตกต่างกันไปในเรื่องของการวัดผลและประเมินผล หลักการแนวทางเทคนิควิธีการในการจัดทำคู่มือ จะมีความแตกต่างกันตามขนาดของโรงเรียน เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธัญชัย สายสุด (2545) ได้ศึกษาเรื่องการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ผู้บริหารที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีระดับการปฏิบัติงานวิชาการโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งนี้

1. ควรมีการวางระบบการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานของกระทรวงศึกษาธิการ

2. ควรมีการจัดครูไปสังเกตการสอนของครูในโรงเรียนเดียวกันอย่างสม่ำเสมอ
3. ควรมีการให้ไปดูงานการสอนของครูในโรงเรียนอื่นๆ เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนแนวคิด โดยการจัดโครงการแลกเปลี่ยนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนในเครือข่ายเพื่อสร้างความเข้มของการเรียนการสอนโดยการต่อยอดขึ้นไปเรื่อยๆ

บรรณานุกรม

- ธนัญชัย สายสุด. (2545). การศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- นรินทร์ พูลสวัสดิ์. (2544). ปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปราโมทย์ ศรีสมบัติ. (2540). การศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดตรัง ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน และครูวิชาการโรงเรียน. ปรินิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา.
- พิชิต เย็นทรง. (2537). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานครในภาค 2. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- รัตนศักดิ์ มณีรัตน์. (2540). การบริหารงานวิชาการระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของ ผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดอุดรดิษฐ์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.